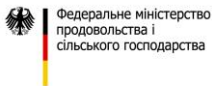

Підтримку надає:

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 04/2022

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Березень 2022 року

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у березні 2022р.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у березні 2022р.

2. Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Прийняття, підписання, набрання чинності нормативно-правовими актами у сфері земельних відносин

Інші події у сфері земельних відносин

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства України» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://iportal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з цього огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД та Фаховий діалог з земельних питань не несуть відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

Виконавець Фахового діалогу з земельних питань

Контакти:

АПД Україна
вул. Рейтарська, 29-б, 01030 Київ
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у березні 2022 року

Податкове послаблення на період воєнного стану

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» № 2120-IX від 15.03.2022 (законопроект № 7137-д від 14.03.2022). Закон підписано Президентом України 17.03.2022 та набирає чинності 17.03.2022.

До головних змін Закону, що вводяться на період воєнного стану та стосуються аграрного сектору, належать:

- звільнення підприємств, що перебувають у зоні бойових дій або на тимчасово окупованій території, від сплати екологічного та земельного податків у 2022р.;
- звільнення підприємств, що перебувають у зоні бойових дій або на тимчасово окупованій території, від сплати загального мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки у 2022р. та 2023р.;
- встановлення нульової ставки акцизу та зниження ПДВ з 20% до 7% на пальне;
- перехід підприємств та юридичних осіб з оборотом до 10 млрд. грн. на єдиний податок 3 групи та сплата податку з обороту 2% зі звільненням від сплати ПДВ та без обмеження за кількістю найманих працівників;
- звільнення від сплати ПДВ за товари, які були знищені внаслідок війни, а також передані для потреб оборони країни.

Спрощення набуття прав на користування сільськогосподарськими землями під час війни

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану», законопроект № 7178 від 19.03.2022. Закон прийнято Верховною Радою України

24.03.2022 та направлений на підпис Президенту 25.03.2022.

До головних змін Закону, що вводяться на період дії воєнного стану, відносяться:

- автоматичне продовження на один рік, без внесення відомостей у відповідні реєстри, договорів оренди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту;
- надання районним військовим адміністраціям права передавати в оренду для ведення товарного сільськогосподарського (с/г) виробництва строком до одного року земельні ділянки с/г призначення державної, комунальної власності. При цьому розмір орендної плати не може перевищувати 8% нормативної грошової оцінки земельних ділянок.
- встановлення жорстких обмежень щодо цільового використання земельних ділянок с/г призначення орендарями, яким ділянки будуть надані районними військовими адміністраціями, в тому числі щодо зміни складу угідь, передачі ділянок в суборенду, будівництва, зміни цільового призначення земельної ділянки тощо;
- укладання договорів оренди такої землі лише на один рік в електронній формі без проведення торгів. Їх не можна буде поновлювати або укладати на новий строк.
- введення заборони на:
 - безоплатну передачу земель державної та комунальної власності у приватну власність;
 - формування земельних ділянок (крім тих, що передаються в оренду військовими адміністраціями);
 - земельні торги щодо прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок державної, комунальної власності с/г призначення;
- надання користувачам с/г землі права передавати на один рік свої права землекористування іншим аграрним виробникам, які забезпечені необхідними матеріально-технічними, фінансовими та трудовими ресурсами. Така передача прав не потребує реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Товари критичного імпорту

Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік товарів критичного імпорту» № 153 від 24.02.2022.

Дана Постанова затверджує перелік товарів критичного імпорту та зобов'язує Національний Банк України забезпечити здійснення валютних платежів за імпорт таких товарів.

Серед позицій: свійська птиця, яйця у шкаралупі, кукурудза, ветеринарне обладнання.

До переліку критичного імпорту внесено зміни наступними документами:

№ та дата Постанови	Зміст або додані позиції, що стосуються аграрного сектору
№ 161 від 26.02.2022	Інсектициди, родентициди, фунгіциди, гербіциди, добрива мінеральні або хімічні із вмістом двох чи трьох поживних елементів: азоту, фосфору та калію, добрива тваринного або рослинного походження, інші добрива, насіння соняшнику подрібнене або неподрібнене
№ 167 від 28.02.2022	М'ясо, молоко та молочні продукти, овочі та їстівні коренеплоди, їстівні плоди та горіхи, шкірки цитрусових або динь, кава, чай, прянощі, зернові культури, борошно, соєві боби, соки, жири та олії тваринного або рослинного походження, готові харчові продукти з м'яса, риби або ракоподібних, молюсків, цукор і кондитерські вироби з цукру, готові продукти із зерна зернових культур, борошна, крохмалю або молока, борошняні кондитерські вироби, алкогольні і безалкогольні напої та оцет, висівки, кормове борошно та інші відходи та залишки від просювання, помелу
№ 173 від 01.03.2022	Мед штучний, змішаний або не змішаний з натуральним медом, карамелізовані цукор і патока
№ 191 від 04.03.2022	Дитяче харчування; продукти, що використовуються для годівлі тварин
№ 203 від 05.03.2022	Плоди ріжкового дерева, морські та інші водорості, цукрові буряки, Насіння та плоди інших олійних культур, насіння, плоди та спори для сівби, кормові продукти (бруква кормова, буряк кормовий, сіно тощо), овочі сушені, овочі бобові, кілька, сардини, стабілізатор для харчової промисло-

	вості, екстракти солодові, фруктові наповнювачі, закваски, ферменти, барвники, соки з плодів (включаючи виноградне сушло) або соки овочеві; цистерни, бочки, барабани, каністри, ящики та аналогічні ємності з чорних металів, для будь-яких речовин (крім стиснених або скраплених газів), місткістю не більш як 300 л
№ 219 від 07.03.2022	Добрива азотні: сульфат амонію
№ 226 від 08.03.2022	Ячмінь, насіння свиріпи або ріпаку, добрива тваринного або рослинного походження; машини с/г, садові або лісогосподарські для підготовки або оброблення ґрунту, машини або механізми для збирання або обмолоту с/г культур, частини
№ 244 від 10.03.2022	Молочна сироватка, продукти тваринного походження, інші горіхи, пшениця і суміш пшениці та жита, зерно плющене або у вигляді пластівців з жита, солод необсмажений, олія кокосова, ріпакова, жири, масла і олії, тваринні або рослинні та їхні фракції, маргарин, кондитерські вироби з цукру, какао-боби, какао-паста, какао-масло, какао-порошок, готові харчові продукти, призначені для немовлят або дітей молодшого віку, тісто, екстракт солодовий, інші овочі приготовлені або консервовані, борошно, крупи та гранули з м'яса або м'ясних субпродуктів, риби або ракоподібних, молюсків, добрива мінеральні або хімічні, азотні, фосфорні, калійні, резервуари, цистерни, баки та аналогічні ємності з чорних металів, для будь-яких речовин (крім стиснених або скраплених газів), місткістю понад 300 л
№ 266 від 13.03.2022	Маслянка, коагульовані молоко та вершки, йогурт, кефір, жири і масла та їх фракції, з риби або морських ссавців, води, включаючи мінеральні та газовані, буряковий жом, сіль
№ 289 від 16.03.2022	Визначення товарів критичного імпорту для секторів енергетики, безпеки та оборони, забезпечення життєдіяльності людини, забезпечення функціонування виробничих підприємств. <i>Додати:</i> свинячий жир та жир свійсь-

	кої птиці, крупи та крупка: м'якої пшениці та полби, зерно з вівса плющене або у вигляді пластівців, сорго зернове, макуха
№ 324 від 19.03.2022	<u>Виключити:</u> маслянку, коагульовані молоко та вершки, йогурт, кефір, сироватку <u>Додати:</u> масло вершкове, сири, яйця птахів у шкаралупі, свіжі, консервовані або варені, м'ясо та істивні м'ясні субпродукти, рибу свіжу, охолоджену, морожену, сушену, солону, йогурт, субпродукти, перець, кориця, інші приправи, крупи, крупку та гранули із зерна зернових культур, зерно зернових культур, оброблене, олію оливкова та її фракції, продукти для приготування соусів і готові соуси, лісоматеріали необроблені, розпиляні або розколоті, трактори
№ 336 від 20.03.2022	Установки і апарати доїльні та обладнання для обробки та переробки молока, інше обладнання для с/г, садівництва, лісового господарства, птахівництва або бджільництва, включаючи обладнання для пророщування насіння з механічним або нагрівальним обладнанням; інкубатори та брудери для птахівництва
№ 340 від 21.03.2022	Олія соєва та її фракції, машини або механізми для збирання або обмолоту с/г культур, включаючи преси для соломи або сіна, газонокосарки та сінокосарки; машини для очищення, сортування або вибраковування яєць, плодів або інших с/г продуктів
№ 371 від 26.03.2022	Нетелі, сперма биків; борошно, крупи та порошок із сушених бобових овочів, арахіс

Спрощення митного оформлення продуктів харчування

Постанова Кабінету Міністрів України «Про тимчасове відстрочення сплати митних платежів під час ввезення на митну територію України продуктів харчування та інших товарів першої необхідності» № 180 від 01.03.2022. Постанова втратила чинність на підставі Постанови КМ № 236 від 09.03.2022

Згідно з Постановою, на період дії воєнного стану, під час ввезення на митну територію України де-

яких товарів дозволяється відстрочення сплати митних платежів. До таких товарів належать:

- лікарські засоби;
- медичні засоби;
- продукти харчування (м'ясо, риба, молоко, овочі, олія, кава, чай та деякі інші);
- товари військового призначення.

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» № 236 від 09.03.2022.

Даною Постановою запроваджено спрощену процедуру розмитнення товарів на період дії на території України воєнного стану та визначено перелік товарів, до яких застосовується відстрочення сплати митних платежів.

Зокрема, передбачається два способи здійснення митного оформлення товарів:

- *за спрощеною процедурою* - шляхом подання попередньої митної декларації, без пред'явлення таких товарів митному органу;
- *за загальною процедурою* - за місцем перетину митного кордону України або в будь-якому митному органі, шляхом подання митної декларації, заповненої у звичайному порядку.

До товарів, до яких застосовується відстрочення сплати митних платежів, належать:

- лікарські засоби;
- медичні засоби;
- продукти харчування (м'ясо, риба, молоко, овочі, олія, кава, чай та деякі інші);
- товари військового призначення;
- товари критичного імпорту, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 № 153 «Про перелік товарів критичного імпорту».

Тимчасові відмінності у маркуванні продуктів харчування

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання маркування харчових продуктів в умовах воєнного стану» № 186 від 03.03.2022.

Згідно з Постановою, внаслідок вимушених змін рецептури, які пов'язані з відсутністю або недостатністю відповідної сировини, на період дії воєнного стану дозволяється відмінність фактичних парамет-

ричних значень харчового продукту від обов'язкової інформації на маркуванні такого продукту.

При цьому споживача необхідно у будь-який можливий спосіб проінформувати про наявність речовин у харчовому продукті, які можуть спричинити алергічні реакції або непереносимість.

Бронювання військовозобов'язаних аграріїв

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану» № 194 від 03.03.2022.

Згідно з Постановою, задля своєчасного проведення комплексу весняних-літніх польових робіт, аграрні підприємства та виробники продовольства мають подавати Міністерству аграрної політики та продовольства України списки критично важливих працівників, яким буде надана відстрочка до 6 місяців від призову на військову службу під час мобілізації та на воєнний час.

Посівна незареєстрованою технікою

Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про технічне забезпечення комплексу польових робіт в умовах воєнного стану 2022 року» № 154 від 07.03.2022.

В період воєнного стану з метою забезпечення весняно-польових робіт дозволяється експлуатація с/г техніки без реєстрації.

Після того, як буде припинено воєнний стан, власники будуть зобов'язані зареєструвати машину протягом 90 днів.

Перерозподіл міжнародних кредитних коштів

Постанова Кабінету Міністрів України «Питання реалізації спільних з Європейським інвестиційним банком проектів «Основний кредит для малих та середніх підприємств та компаній з середнім рівнем капіталізації» та «Основний кредит для аграрної галузі - Україна»» № 196 від 05.03.2022.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні Кабінет Міністрів України постановив погодитись із пропозицією Європейського інвестиційного банку щодо відмови від деяких умов Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Основний кредит для малих та середніх

підприємств та компаній з середнім рівнем капіталізації») від 24.12.2014 та Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Основний кредит для аграрної галузі - Україна») від 28.12.2015 та спрямувати частину залучених кредитних коштів в обсязі 257 млн. євро та 382 млн. євро відповідно на фінансування загального фонду державного бюджету.

Заборона та ліцензування експорту продуктів

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додатки 1 і 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021р. № 1424» № 207 від 05.03.2022.

Згідно Постанови заборонено експортувати овес, просо, гречку, цукор, сіль, жито, велику рогату худобу живу, м'ясо та субпродукти з ВРХ, морожені розсолні, сушені або копчені.

Окрім того, ліцензуванню підлягає експорт низки соціально важливих товарів: пшениця, кукурудза, м'ясо курей свійських, яйця курей свійських, олія соняшникова. Це означає дозвіл експорту із відповідним інформуванням Уряду та видачею безоплатної ліцензії протягом доби.

Скасування ліцензування експорту кукурудзи та олії

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021р. № 1424» № 352 від 24.03.2022.

Даною Постановою скасовується ліцензування експорту кукурудзи та олії соняшкової.

Контроль за зростанням цін

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548» № 223 від 06.03.2022.

Згідно Постанови, на період воєнного стану, державні органи мають забезпечити контроль за встановленням цін на такі товари: борошно пшеничне, макаронні вироби, батон, хліб, крупа гречана, крупа вівсяна, свинина, яловичина, птиця (тушки курячі), молоко, масло вершкове, сметана, яйця курячі, олія соняшникова, цукор кристалічний, капуста білокачанна, цибуля ріпчаста, буряк, морква, картопля, етанол (розчин 96%), нестероїдні протизапальні лікарські засоби вітчизняні, антибактеріальні

лікарські засоби вітчизняні, бензин (марки А-92, А-95), дизельне паливо, газ скраплений для автомобілів.

Держпродспоживслужбою України запроваджено щоденний моніторинг.

Послаблення державного регулювання цін на продукти

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020р. № 341 і від 9 грудня 2020р. № 1236» № 311 від 18.03.2022.

Даною Постановою скасовано державне регулювання цін на наступні соціально значущі товари:

- крупа гречана;
- цукор-пісок;
- макаронні вироби вітчизняного виробництва;
- вершкове масло жирністю 72,5%.

При цьому зберігається вимога про декларування зміни їхніх цін.

Окрім того, до 30.04.2022, на наступні соціальні продовольчі товари встановлюється граничний рівень постачальницько-збутової надбавки та торговельної націнки в розмірі не більш як 10%:

- борошно пшеничне вищого ґатунку;
- молоко пастеризоване жирністю 2,5% (у плівці);
- хліб житньо-пшеничний;
- батон;
- яйця курячі категорії С1;
- птиця (тушка куряча, четвертина курячої тушки);
- олія соняшникова рафінована.

Продаж імпортованих продуктів та кормів без маркування українською мовою

Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо забезпечення в умовах воєнного стану безперервного постачання імпортованих харчових продуктів і кормів» № 234 від 09.03.2022.

Згідно з Постановою дозволяється продавати імпортовані харчові продукти та корми, інформація про які викладена мовою, відмінною від державної. При цьому партії зазначених харчових продуктів та кормів повинні супроводжуватися обов'язковою інформацією, викладеною державною мовою. Така інформація надається на вимогу споживачів.

Маркування харчових продуктів і кормів, які ввозяться на митну територію України як гуманітарна допомога, може також бути викладене не українською мовою.

Заборона експорту добрив

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021р. № 1424» № 259 від 12.03.2022.

Згідно Постанови заборонено експортувати азотні, фосфорні, калійні та складні добрива.

Квоти на експорт азотних добрив

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021р. № 1424» № 353 від 24.03.2022.

Даною Постановою скасовується запроваджена заборона експорту азотних добрив, натомість встановлюється квота на вивіз цієї продукції.

Добрива, що експортуються, проходять ліцензування в установленому Міністерством економіки України порядку. Квота на їхній експорт встановлена на рівні до 210 тис. тонн до 01.07.2022, але не більше 70 тис. тонн на місяць.

Доступніші кредити для посівної

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020р. № 28 та від 14 липня 2021р. № 723» № 274 від 12.03.2022.

З метою підтримки с/г товаровиробників для проведення посівної у період дії воєнного стану передбачаються наступні зміни до Державної програми «Доступні кредити 5-7-9%»:

- розширення програми на середні підприємства з річним доходом до 50 млн. євро (раніше було 20 млн. євро) та на великі підприємства з річним доходом більше 50 млн. євро незалежно від кількості працюючих;
- збільшення максимальної суми кредиту для всіх суб'єктів підприємництва з 50 млн. грн. до 60 млн. грн. з урахуванням групи пов'язаних компаній;
- встановлення 0% річних процентної ставки;

- встановлення цілей кредитування: інвестиційний кредит на придбання с/г техніки, кредит на поповнення обігових коштів для придбання насіння, добрив та паливно-мастильних матеріалів;
- строк кредиту – 6 місяців;
- термін подачі заявки на участь у програмі – до 31.05.2022;
- розмір кредитної гарантії – 80% від суми кредиту суб'єкта мікро, малого та середнього підприємства (крім суб'єктів великого підприємства).

Продовження терміну дії дозволів на роботу з пестицидами і агрохімікатами

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання перевезення (транспортування), зберігання, застосування та торгівлі пестицидами і агрохімікатами» № 297 від 16.03.2022.

Даною Постановою, на період дії воєнного стану в Україні та на 90 днів, наступних за днем його припинення, подовжується строк дії допусків на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами. Це стосується допусків, дійсних станом на 01.01.2022.

Отримання ліцензії на таку діяльність має відбуватися електронним шляхом та протягом двох днів.

Безкоштовне забезпечення продуктами

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами тривалого зберігання та санітарно-гігієнічними товарами в умовах воєнного стану» № 328 від 20.03.2022.

Згідно з Постановою, на період дії воєнного стану, забезпечення продовольчими товарами тривалого зберігання та санітарно-гігієнічними товарами населення в регіонах, де тривають активні бойові дії, здійснюється безоплатно.

До таких продовольчих продуктів відносяться:

- борошно;
- крупи;
- макаронні вироби;
- олія соняшникова;
- консерви м'ясні, рибні, бобові;

- цукор;
- молоко або його заміник;
- хлібобулочні та кондитерські вироби;
- чай, кава.

Постановою встановлюється норма кожного продукту на одну особу на один місяць.

Відставка аграрного міністра Романа Лещенка

Постанова Верховної Ради України «Про відставку Міністра аграрної політики та продовольства України Лещенка Р.М.» № 2144-IX від 24.03.2022.

Даною Постановою приймається відставка Лещенка Р. М. з посади Міністра аграрної політики та продовольства України.

Роман Лещенко подав у відставку через стан здоров'я.

Новий аграрний міністр України

Постанова Верховної Ради України «Про призначення Сольського М.Т. на посаду Міністра аграрної політики та продовольства України» № 2166-IX від 24.03.2022.

Даною Постановою на посаду Міністра аграрної політики та продовольства України призначається Сольський Микола Тарасович.

Микола Сольський є членом партії «Слуга народу» та до призначення на посаду міністра очолював комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики.

Звільнення заступника аграрного міністра

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про звільнення Дзьоби Т.І. з посади заступника Міністра аграрної політики та продовольства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації» № 253 від 29.03.2022.

Даним розпорядженням Дзьоба Тарас Ігорович звільняється з посади заступника Міністра аграрної політики та продовольства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації за власним бажанням.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у березні 2022 року

Податкове послаблення на період воєнного стану

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування нафтопродуктів та палив моторних» № 7137 від 11.03.2022, знятий з розгляду (ініціатор – Шмигаль Д.А., Кабінет Міністрів України)).

Даним законопроектом пропонується тимчасово, на період дії воєнного стану, встановлення нульової ставки акцизу та зниження ПДВ з 20% до 7% на пальне.

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування нафтопродуктів, палив моторних, електричної енергії, житлово-комунальних послуг та критичних харчових продуктів в умовах воєнного стану» № 7137-1 від 13.03.2022, знятий з розгляду (ініціатор – Тимошенко Ю.В., партія «Батьківщина»)).

Даним альтернативним законопроектом, тимчасово, на період дії воєнного стану, серед іншого, пропонується:

- звільнити від ПДВ критичні продукти харчування;
- тимчасово звільнити від ПДВ мінеральні добрива для забезпечення посівної в 2022р.;
- звільнити від екологічного податку з обсягів електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу та інших законодавчих актів щодо дії норм на період воєнного стану» № 7137-2 від 14.03.2022, знятий з розгляду (ініціатори – Гетманцев Д.О., Железняк Я.І. та ін., партії «Слуга народу», «Голос»)).

Даним альтернативним законопроектом, тимчасово, на період дії воєнного стану, серед іншого, пропонується:

- звільнення від сплати ПДВ за товари, які були знищені внаслідок війни, а також передані для потреб оборони країни;

- звільнення підприємств, що перебувають у зоні бойових дій або на тимчасово окупованій території, від сплати екологічного та земельного податків у 2022р.;
- звільнення підприємств, що перебувають у зоні бойових дій або на тимчасово окупованій території, від сплати загального мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки у 2022р. та 2023р.

Спрощення імпорту пестицидів та агрохімікатів

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо деяких питань ввезення на митну територію України та застосування пестицидів і агрохімікатів» № 7218 від 27.03.2022, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Костюх А.В., партія «Слуга народу»)).

Даним законопроектом, на період дії воєнного стану, пропонується дозволити ввезення пестицидів і агрохімікатів на митну територію України, їхнє виробництво, торгівлю, застосування та рекламування на основі сертифікатів або інформації про державну реєстрацію, виданих відповідними органами країн-членів Європейського Союзу та країн-членів Організації Північноатлантичного договору.

Автори, редакція та контакти:

Загальне аграрне законодавство (АПД)

Підготовка проєкту: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція видання українською

мовою: Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція видання німецькою мовою: Симан Юрк – ІАК Аграр Консалтинг ГмБХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

2. Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Прийняття, підписання, набрання чинності нормативно-правовими актами у сфері земельних відносин

24 березня 2022 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «ро внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» (р.№ 7178 від 19.03.2022). На даний час прийнятий Закон направлений на підпис Президенту України.

Текст законопроекту <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39243>

Закон передбачає наступні положення, які діятимуть в Україні протягом дії воєнного стану.

- Визнання поновленими на один рік без волевиявлення сторін відповідних договорів і без внесення відомостей про поновлення договору до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно договорів оренди, суборенди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, строк користування земельними ділянками щодо яких закінчився після введення воєнного стану, щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення:
 - державної, комунальної власності, невитребуваних, нерозподілених земельних ділянок, а також земельних ділянок, що залишилися у колективній власності і були передані в оренду органами місцевого самоврядування;
 - приватної власності;
- Встановлення правила, за яким земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності під час дії воєнного стану мають передаватися в оренду з урахуванням наступних особливостей:
 - розмір орендної плати не може перевищувати 8 відсотків нормативної грошової оцінки земельної ділянки, що визначається від середньої нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області;
 - орендар земельної ділянки не має права на: компенсацію власних витрат на поліпшення

земельної ділянки; поновлення договору оренди землі, укладення договору оренди землі на новий строк з використанням переважного права орендаря; передачу земельної ділянки в суборенду; встановлення земельного сервітуту; зміну угідь земельної ділянки; будівництво на земельній ділянці об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд); закладення на земельній ділянці багаторічних насаджень; відчуження, передачу в заставу (іпотеку) права користування земельною ділянкою; поділу земельної ділянки, об'єднання її з іншою земельною ділянкою; використання для власних потреб наявних на земельній ділянці загальнопоширених корисних копалин, торфу, лісу, водних об'єктів, а також інших корисних властивостей землі; зміну цільового призначення земельної ділянки;

- договір оренди землі не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено;
- якщо договір оренди землі закінчився до збирання врожаю, посіяного орендарем на земельній ділянці, орендар має право на збирання такого врожаю з компенсацією ним орендодавцю збитків, спричинених тимчасовим зайняттям земельної ділянки, у розмірі орендної плати за період з дня закінчення строку дії договору оренди до дня закінчення збирання врожаю;
- договір оренди земельної ділянки має укладатися виключно в електронній формі, та засвідчуватися електронними підписами орендаря і орендодавця;
- передача в оренду земельної ділянки здійснюється без проведення земельних торгів;
- формування земельної ділянки з метою передачі її в оренду здійснюється без внесення відомостей про таку земельну ділянку до Державного земельного кадастру (державної реєстрації) та присвоєння їй кадастрового номера, на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, яка розробляється за рішенням органу, уповноваженого передавати земельну ділянку в оренду, та затверджується таким

органом. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель, складена в електронній формі, протягом п'яти днів після її затвердження направляється органом, який її затвердив, електронною поштою до Держгеокадастру України (або до визначеного ним територіального органу, державного підприємства, що належить до сфери його управління). Технічна документація є додатком до договору оренди землі.

Право оренди земельної ділянки, переданої на зазначених умовах, не підлягає державній реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Договір оренди землі, а також зміни до нього, договір про розірвання такого договору оренди підлягає державній реєстрації, яка здійснюється районною військовою адміністрацією. Право оренди земельної ділянки виникає з дня державної реєстрації договору оренди земельної ділянки;

Примірник договору оренди землі протягом трьох робочих днів надсилається орендодавцем електронною поштою до Держгеокадастру України (або до визначеного ним територіального органу, державного підприємства, що належить до сфери його управління).

3. Земельні торги щодо прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності не проводяться. Ті із зазначених земельних торгів, які тривають сьогодні, і перемищець у яких не визначений, скасовуються, а земельні ділянки передаються в оренду на вищевказаних умовах. Оголошення нових земельних торгів щодо набуття права оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності забороняється.
4. Власники, користувачі земельних ділянок не несуть відповідальності за невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням, що полягає у невикористанні земельної ділянки
5. Земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності можуть надаватися у користування лише для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Безоплатна передача земель державної, комунальної власності у приватну власність,

надання дозволів на розроблення документації із землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації забороняється.

6. Надання землекористувачам, які використовують земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності на праві постійного користування (крім державних, комунальних підприємств, установ, організацій), емфітевзису, права передавати такі земельні ділянки в оренду строком до одного року для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. При цьому право постійного користування зберігається

Зазначений договір оренди укладається виключно в електронній формі. Такий договір, а також зміни до нього, договір про розірвання такого договору оренди підлягають державній реєстрації, що здійснюється районною військовою адміністрацією. Право оренди земельної ділянки виникає з дня державної реєстрації договору оренди землі.

Право оренди земельної ділянки в даному випадку не підлягає державній реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Умови договору оренди визначаються з урахуванням особливостей, які встановлені у прийнятому Законі щодо договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності. Договір оренди землі не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено.

7. Надання орендарям, суборендарям земельних ділянок сільськогосподарського призначення усіх форм власності права передавати на строк до одного року належне їм право оренди, суборенди іншій особі для використання земельної ділянки за цільовим призначенням. Така передача здійснюється без згоди власника земельної ділянки на підставі письмового договору про передачу права землекористування між землекористувачем та особою, якій передається право користування земельною ділянкою. Договір укладається в електронній формі.

Про передачу права оренди, суборенди особа, яка його передала, письмово повідомляє орендодавця (у разі передачі права суборенди –

орендаря) протягом п'яти днів з дня державної реєстрації договору про передачу права землекористування.

Договір про передачу права землекористування, а також зміни до нього, договір про розірвання такого договору підлягає державній реєстрації, що здійснюється районною військовою адміністрацією.

Перехід права оренди, суборенди земельної ділянки за договором про передачу права землекористування не підлягає державній реєстрації. Право оренди, суборенди вважається переданим з дня державної реєстрації договору про передачу права землекористування і припиняється зі спливом строку дії договору про передачу права землекористування.

Договір про передачу права землекористування не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено;

8. Встановлення порядку державної реєстрації вищевказаних договорів районними військовими адміністраціями. Така реєстрація здійснюватиметься у Книзі реєстрації землеволодінь і землекористувань в умовах воєнного стану.

У Книзі реєстрації землеволодінь і землекористувань в умовах воєнного стану здійснюється державна реєстрація:

- договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, переданих в оренду органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;
- договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, переданих в оренду постійними користувачами, емфітевтами;
- договорів про передачу права землекористування;
- договорів про внесення змін до вищевказаних договорів, договорів про розірвання зазначених договорів.

У місячний строк з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях книги реєстрації землеволодінь і землекористувань в умовах воєнного стану підлягають передачі до Держгеокадастру України (або визначеного ним територіального

органу, державного підприємства, що належить до сфери його управління)".

9. Визначення наступних особливостей щодо дії вищевказаних договорів після припинення або скасування воєнного стану.

Припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях не є підставою для:

- припинення дії, зміни договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення, укладених без державної реєстрації права оренди у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Проте після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори не можуть бути поновлені, укладені на новий строк та продовжують діяти лише до закінчення строку, на який вони укладені;
- припинення дії, зміни договорів оренди, суборенди земельних ділянок, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, поновлених в силу закону. Проте після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори продовжують діяти до закінчення строку, на який вони поновлені;
- припинення дії договорів про передачу права землекористування та припинення права оренди, суборенди земельних ділянок, переданих на підставі таких договорів. Після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори не можуть бути поновлені, укладені на новий строк та продовжують діяти, а відповідне право оренди, суборенди земельної ділянки вважається переданим до закінчення строку, на який воно передано;
- припинення існування як об'єктів цивільних прав земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, сформованих під час дії воєнного стану для передачі в оренду. Проте після закінчення строку дії договору оренди такої земельної ділянки вона припиняє своє існування як об'єкт цивільних прав. Забороняється формування інших земельних ділянок у межах зазначеної земельної ділянки,

до припинення її існування як об'єкта цивільних прав.

Коментар: прийняття закону оцінюється як вимушений крок, направлений на те, щоб:

- зменшити негативний вплив війни на систему оформлення прав землекористування, зокрема, в умовах, коли Державний земельний кадастр та Державний реєстр речових прав на нерухоме майно не функціонують;
- забезпечити умови для швидкого оформлення прав землекористування для проведення посівної;
- забезпечити збір та зберігання усієї інформації про права користування землями сільськогосподарського призначення, які виникли під час війни, у єдиній системі Держгеокадастром України.

Передбачене законом формування земельних ділянок державної, комунальної власності, які будуть вважатися сформованими лише протягом року, і відомості про які не будуть внесені до Державного земельного кадастру, є також вимушеним кроком з огляду на відсутність функціонування Державного земельного кадастру, і покликане забезпечити швидкий процес передачі земельних ділянок в оренду для проведення посівних робіт.

«Автоматичне» поновлення на 1 рік усіх договорів користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення усіх форм власності без волевиявлення їх власників, хоч і обмежує права їх власників, але:

- забезпечить сталість землекористування і сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки в Україні;
- не в останню чергу викликано зупинкою функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно і масовим тимчасовим переміщенням громадян.

Є позитивом заборона здійснення безоплатної приватизації земельних ділянок. По-перше, така приватизація і так на сьогодні є неможливою з огляду на відсутність функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Державного земельного кадастру. По-друге, безоплатна приватизація земельних ділянок в переважній кількості випадків пов'язана із численними корупційними проявами, що є особливо

небезпечним в умовах воєнного стану. Разом з тим, доцільним є в подальшому, після того, як зазначені інформаційні системи будуть функціонувати, дозволити безоплатну приватизацію земельних ділянок, які були передані в користування громадян до набрання чинності Земельним кодексом України та тих, на яких розташоване нерухоме майно, що перебуває у власності відповідного громадянина.

Позитивно оцінюється надання права постійним землекористувачам, орендарям, суборендарям передати на 1 рік своє право землекористування іншим особам. Такі зміни є корисними в тому випадку, коли землекористувач, з огляду на війну, не має достатніх ресурсів для проведення сільськогосподарських робіт.

Інші події у сфері земельних відносин

Коротка інформація про вплив воєнного стану на земельні відносини в Україні

На сьогодні Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Державний земельний кадастр відключені з міркувань безпеки.

Державна реєстрація земельних ділянок, внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки не здійснюються.

Свої повноваження здійснюють обмежене коло нотаріусів. Перелік нотаріусів, які здійснюють діяльність в конкретному регіоні визначений на сайті Нотаріальної палати України <https://npu.ua/news/notary/>

Нотаріальне посвідчення правочинів із земельними ділянками, державна реєстрація речових прав на них, та відповідних обтяжень не здійснюються.

Нотаріуси вчиняють обмежений перелік нотаріальних дій, таких як:

- посвідчення довіреностей, заповітів,
- засвідчення справжності підписів на документах, тощо.

Триває робота над частковим відновленням роботи Держгеокадастру та Державного реєстру прав. Проте вказані інформаційні системи для забезпечення безпеки будуть функціонувати в обмеженому функціоналі та з обмеженим доступом.

Функціонують:

- Спадковий реєстр;
- Єдиний реєстр довіреностей;
- Державний реєстр актів цивільного стану;
- Єдиний реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів;
- Державний реєстр обтяжень рухомого майна;
- Єдиний реєстр боржників;
- Державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (з обмеженим функціоналом).

Особливості функціонування зазначених інформаційних систем в умовах воєнного стану визначені, зокрема, у:

- постанові Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану». Текст постанови <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-notariatu-v-umovah-voyennogo-stanu164-280222>;
- постанові Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 року № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану». Текст постанови <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text>

Автори, редакція та контакти:

Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Моніторинг та редакція видання українською мовою: Сергій Біленко

Редакція видання німецькою мовою: Катя Делльс, Аудріус Паура

Німецько-український агрополітичний діалог (Фаховий діалог з земельних питань)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

Виконавці

Виконавець Фахового діалогу з земельних питань

Контакти:
АГД Україна
вул. Рейтарська, 29-6, 01030 Київ
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de